

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЪР

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 - 871/20.05.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия код **622010 Техник-озеленител**, специалност код **6220101 Цветарство** от професионално направление код **622 Озеленяване и цветарство**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	622	ОЗЕЛЕНЯВАНЕ И ЦВЕТАРСТВО
Професия	622010	ТЕХНИК-ОЗЕЛЕНИТЕЛ
Специалност	6220101	ЦВЕТАРСТВО

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 871/20.05.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по професията **622010 Техник-озеленител**, специалност код **6220101 Цветарство** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване на трета степен по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация (Наредба № 4 от 4.12.2008 г. за придобиване на квалификация по професия **Техник–озеленител**, изд. ДВ, бр. 3 от 2009 г.).

Държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:

- а.** Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
- б.** Критерии за оценяване.

2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:

- а.** Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
- б.** Критерии за оценяване.

3. Система за оценяване.

4. Препоръчителна литература.

5. Приложения:

- а.** Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
- б.** Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание.

Изпитна тема № 1: Антуриум. Значение и основни изисквания към търговската реклама. Видове багри и правила за съчетаването им. Същност на градинско-парковото изкуство. Основни изисквания при създаване на декоративен разсадник.

План-тезис: Ботанически особености на Антуриума. Биологични изисквания. Технология на отглеждане. Значение и основни изисквания към търговската реклама – целенасоченост и своевременност. Характеристика на видовете багри и правилата при съчетаването им. Развитие на градинско-парковото изкуство през различните периоди от развитие на обществото. Средства за изграждане на художествения му образ. Технологии за създаване на декоративен разсадник и дейностите в него.

Приложна задача: Направете схема на въвеждаща, целенасочена реклама за производство на антуриум.

Дидактически материали: Списания, каталози, табла и схеми за примерна реклама на цветя.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва биологичните изисквания и технологията на отглеждане на Антуриума.	10
2.	Описва значението и основните изисквания към търговската реклама.	10
3.	Характеризира видовете багри и начините на съчетаването им.	10
4.	Описва развитието на градинско-парковото изкуство.	10
5.	Описва технологията за създаването на декоративен разсадник.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 2: Отглеждане на рози за рязан цвят. Видове търговска реклама - печатна реклама. Основни елементи на композицията от цветя. Оформяне на терен в парка и подготовката му за засаждане на растенията.

План-тезис: Видове рози за рязан цвят - особености и технология на отглеждане. Печатна търговска реклама - значение, същност и характерни особености. Характеристика на основните елементи при цветната композиция - точка, линия, форма, плоскост, пропорции, багри. Теренът в парка - ред на работа при трасирането му, подготовка за засаждане на растенията.

Приложна задача: Направете идеен проект за оформяне терена на парк.

Дидактически материали: Фотоси, изобразяващи различните видове рози за рязан цвят.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва видовете рози, използвани за рязан цвят.	10
2.	Описва технологията на отглеждане на рози за рязан цвят.	10
3.	Описва значението, същността и характерните особености на печатната реклама.	10
4.	Характеризира основните елементи на цветната композиция.	10
5.	Определя реда на работа при трасирането на терена в парка и подготовката на засаждането на растенията.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 3: Създаване на цветопроизводно стопанство. Запазване свежестта на отрязаните цветя в цветарски магазин. Новото зелено строителство в парковете и градините. Тревни декоративни оформления. Светлинна реклама.

План-тезис: Основни изисквания за създаване на цветопроизводно стопанство. Свежест на цветята - физични, механични и химични методи. Ново зелено строителство - историческо развитие, видове градини и паркове. Тревни декоративни оформления – предназначение, начини на оформление. Светлинна реклама - значение, задачи, характерни особености.

Приложна задача: Запишете някои рецепти от химичните методи за запазване свежестта на цветята (например състава на хризала).

Дидактически материали: Списания, каталози, табла, фотоси с различни видове настилки.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава основни изисквания за създаване на цветопроизводно стопанство.	10
2.	Характеризира различните методи за запазване свежестта на цветята.	10
3.	Прави исторически преглед на новото зелено строителство в парковете и градините.	10
4.	Описва тревните декоративни оформления.	10
5.	Характеризира същността, предназначението и характерните особености на светлинната реклама.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 4: Отглеждане на едногодишни цветя на открито. Радиореклама. Аксесоари, инструменти, закрепващи средства, използвани при аранжирането на цветя. Паркова архитектура в кътовете за отдих.

План-тезис: Цветя на открито - основни екологични изисквания за отглеждане на цветните култури. Технология на отглеждане на едногодишни цветя на открито – разсадопроизводство, пикиране, засаждане на постоянно място. Грижи за цветята – торене с минерални и органични торове, напояване. Радиореклама - същност, характерни особености, форми на радиореклама. Аксесоари и инструменти, използвани при аранжирането на цветя. Архитектурата в кътове за отдих - беседки, паркови масички и столчета, шезлонги и др.

Приложна задача: Изработва проект-сценарий за рекламно радиопредаване в областта на цветарството.

Дидактически материали: Списания, каталози, табла и снимки с различни видове едногодишни цветя.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави характеристика на основните екологични фактори при отглеждането на цветята.	10
2.	Описва технологията и грижите при отглеждане на едногодишни цветя на открито.	10
3.	Познава същността, характерните особености и формите на радиорекламата.	10
4.	Изброява аксесоарите, инструментите и помощните материали при аранжирането на цветята.	10
5.	Характеризира различни кътове за отдих в парковете и градините.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 5: Оранжерии за отглеждане на цветя. Кинореклама. Съдове, използвани при аранжирането и оформянето на цветни композиции. Отглеждане на иглолистни дървесни и храстови видове.

План-тезис: Оранжерии в цветопроизводството - предназначение, видове, устройство, инвентар. Съдове при аранжирането - видове съдове, предимства и недостатъци. Иглолистни дървесни и храстови видове - наименование на три от най-разпространените видове (на български и латински). Описание на стъбло, клони, листа, шишарки, плодове и др. Хибитус на растението, динамика на растеж, максимална височина, технология на отглеждане.

Приложна задача: Изработване на проект на различните типове оранжерии, използвани в цветопроизводството.

Дидактически материали: Снимки, фотоси и албуми с различни видове оранжерии и съдове за аранжиране на цветни композиции.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава видовете оранжерии за отглеждането на цветя.	10
2.	Познава съдовете, използвани в аранжирането на цветя, като изтъква техните предимства и недостатъци.	10
3.	Характеризира три броя иглолистни дървета и храсти.	15
4.	Описва технологията на отглеждането им.	15
5.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 6: Зюмбюл. Парници в цветопроизводството. Стиллове на аранжиране на цветя. Отглеждане на широколистни дървесни и храстови видове. Цветята като компонент в парковото изкуство.

План-тезис: Зюмбюл - ботаническа и биологична характеристика. Технология на отглеждане. Парници - топъл и студен парник, устройство, приложение. Стиллове на аранжиране на цветя - обемен, линеен, смесен. Широколистни дървета и храсти - хибитус, ботаническа и биологична характеристика, технология на отглеждане, приложение в градинско-парковото изкуство. Цветята като компонент в парковото изкуство – групиране на цветята по отношение на екологичните фактори.

Приложна задача: Предложете идеен проект на цветна композиция от зюмбюл с различна окраска.

Дидактически материали: Снимки, фотоси и списания с различни видове зюмбюл и стиллове на аранжиране на цветя.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави ботаническа и биологична характеристика на зюмбюла.	5
2.	Описва технологията на отглеждане на зюмбюла.	5
3.	Описва видовете парници - топъл и студен.	5
4.	Характеризира стилловете при аранжирането на цветя.	10
5.	Описва използваните широколистни дървета и храсти.	10
6.	Описва технологията на отглеждането им.	10
7.	Познава изискванията за групиране на цветята по отношение на екологичните фактори.	5
8.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 7: Увивни растения - Зебрина. Специални рекламни форми. Компо-зиция от цветя за специални случаи. Катерливи и увивни храсти в декора на зелените площи. Изграждане на алпинеуми.

План-тезис: Зебрина - ботаническа и биологична характеристика. Технология на отглеждане. Специални рекламни форми - рекламен плакат, рекламни афиши, рекламни листовки, рекламни картички, рекламни каталози, дипляни. Композиция от цветя за официална вечеря, сватба, Коледа. Катерливи и увивни храсти в декора на зелените площи – характеристика. Алпинеуми - същност, начини на изграждане, подходяща растителност за алпинеумите.

Приложна задача: Разработване на проект за използване на катерливи и увивни храсти в декора на зелените площи.

Дидактически материали: Снимки, фотоси и списания с различни видове алпинеуми и вертикално озеленяване.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави ботаническа и биологична характеристика на Зебрината.	10
2.	Описва характерните особености на специалните рекламни форми.	10
3.	Изяснява същността на цветните композиции за сватба, Коледа и официална вечеря.	10
4.	Характеризира катерливите и увивните растения.	10
5.	Описва основните изисквания за изграждане на алпинеумите.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 8: Бонсаи. Средства за търговската реклама в цветарството. Аранжиране на букети. Засаждане на храсти в паркове и градини. Изграждане на скални кътове.

План-тезис: Бонсаи - същност, видове, техника на оформяне. Общи и специфични средства за търговската реклама. Букети - исторически сведения, видове букети, общи положения при изготвянето на букетите. Засаждане на храсти - единично, в групи и за живи плетове. Скални кътове - същност, начини на изграждане, поддържане.

Приложна задача: Предложете идеи за аранжиране на нестандартни булчини букети.

Дидактически материали: Снимки, фотоси и списания с различни видове бонсаи и букети.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва същността и видовете бонсаи.	5
2.	Посочва техниката на формиране на бонсаите.	10
3.	Изяснява общите и специфичните средства за търговска реклама.	10
4.	Описва видовете букети и изискванията за изготвянето им.	10
5.	Разграничава начините на засаждане на храстите.	5
6.	Описва същността и начините на изграждане на скални кътове.	10
7.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 9: Кактуси - Опунция. Беритба и съхраняване на цветя. Външна реклама. Технология на създаване и поддържане на тревни площи. Изграждане на водни площи.

План-тезис: Опунция - ботаническа и биологична характеристика, технология на отглеждане. Беритба и съхраняване на цветята - време на беритба, начини на беритба и съхранение на отрязания цвят. Външна реклама - предназначение, форми на външна реклама, характерни особености. Технология за създаване и поддържане на зелени площи. Водни площи - изисквания за съчетаване на растения, за избор на място и за изграждане на водни потоци, водопадчета, езерца в зелените площи.

Приложна задача: Предложете видове растения за отглеждане във водните площи.

Дидактически материали: Схеми, табла и примерни графични изображения с водни площи.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническата и биологичната характеристика на Опунцията и технологията на отглеждане.	10
2.	Описва времето и начините на беритба на цветя и тяхното съхраняване.	10
3.	Описва външната реклама.	10
4.	Описва начините на създаване и поддържане на зелените тревни площи.	10
5.	Разкрива естеството на водните басейни в зелените площи.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 10: Отглеждане на Спатифилиум. Вегетативно размножаване на цветни култури. Вътрешна реклама. Икебана. Изграждане и поддържане на скални цветни кътове.

План-тезис: Ботанически и биологични особености на Спатифилума. Технология на отглеждане. Вегетативно размножаване на цветя чрез резници. Вътрешна реклама - предназначение, форма, характерни особености. Икебана - исторически сведения, елементи, стилове. Скални цветни кътове – характеристика и начин на изграждане.

Приложна задача: Изработване на схема за разположение на основните елементи при стил Морибана - основен полегат стил.

Дидактически материали: Схеми, фотоси и табла с различните начини за вегетативно размножаване на цветните култури.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави ботаническа и биологична характеристика на Спатифилума и описва технологията на отглеждане.	10
2.	Описва вегетативния начин на размножаване чрез резници.	10
3.	Характеризира вътрешната реклама.	10
4.	Описва елементите и стиловете на икебаната.	10
5.	Прави характеристика на скалните кътове и описва начините на изграждане.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 11: Отглеждане на хризантема. Търговски дизайн. Размножаване на цветята чрез семена. Неприятелите по цветята. Растителността като компонент в градинско-парковото изкуство. Нощни светлинни композиции в парковото строителството.

План-тезис: Ботаническа и биологична характеристики на хризантемата и технология на отглеждане. Търговски дизайн - значение, форми на търговския дизайн. Размножаване на цветя чрез семена - качества на семената и предпосевна подготовка, засяване на семената. Неприятелите по цветята - насекоми, акари, нематоди, гризачи. Фактори, влияещи върху неприятелите и повреди, причинени от тях. Методи за борба с неприятелите. Компоненти в градинско-парковото изкуство – цветя.

Приложна задача: Предложете идеен проект за нощни светлини в парковете.

Дидактически материали: Табла, снимки и списания с неприятелите по цветята.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническата и биологичната характеристика и технологията на отглеждане на хризантемата.	10
2.	Познава формите и начините на представяне на търговския дизайн.	10
3.	Познава посевните качества на семената, предпосевната подготовка и начините на засяване.	10
4.	Описва повредите по цветята от неприятели и начините на борба.	10
5.	Изяснява значението на цветята като компонент в градинско-парковото изкуство.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 12: Листно-декоративни цветя - Драцена. Видове почвени смеси при цветята. Цветя за украса и интериорно озеленяване. Търговска реклама. Алейна мрежа - компонент в градинско-парковото изкуство. Оформяне на ален.

План-тезис: Ботаническа, биологична и технологична характеристика на Драцената. Видове почвени смеси, екопочви, подобрители на почвените смеси. Цветята за украса и интериорно озеленяване - групиране на цветята по качества, време на цъфтеж, изисквания към светлината, почвена и въздушна влажност, топлина и др. Същност на търговската реклама, значение и исторически преглед. Алейна мрежа - функции, структура, главни и второстепенни връзки.

Приложна задача: Разработване на проект за аранжиране и поддръжка на цветя в обществени обекти.

Дидактически материали: Снимки, списания и фотоси с различни видове драцена.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави ботаническа, биологична и технологична характеристика на Драцената.	10
2.	Описва състава на различните видове почвени смеси.	10
3.	Групира цветята за интериорно озеленяване по различни показатели.	10
4.	Познава същността на търговската реклама.	10
5.	Описва същността, функциите, структурите и връзките на алейната мрежа.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 13: Отглеждане на рози за рязан цвят. Аранжиране на цветята в цветарски магазин. Радиореклама. Архитектурата като компонент в градинско-парковото изкуство.

План-тезис: Видово разнообразие и характерни особености на отделните групи рози. Зазимяване и отзимяване на розите. Видове резитби, грижи за почвата, поливане и подхранване, подмяна на пропаднали растения, подсаждане. Аранжиране на цветята в цветарски магазин - изисквания и реквизити за подреждането на витрини, помощни материали и инвентар. Радиореклама - същност, значение, характерни особености. Архитектурата като компонент - значение, висока архитектура, малки архитектурни форми, беседки, декоративни стени, паркови масички и столчета.

Приложна задача: Изработване на план-предложение за аранжиране витрина на цветарски магазин с определена тема (пример: пролет, есен, Коледа и др.).

Дидактически материали: Снимки, фотоси и табла на ниска и висока архитектура.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва технологията на отглеждане на рози за рязан цвят.	15
2.	Познава изискванията при аранжирането на цветарски магазин.	10
3.	Описва особеностите на радиорекламата.	10
4.	Описва архитектурата като компонент в парковото изкуство.	15
5.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 14: Технология на отглеждане на ананас. Цветни лехи в градинско-парковото изкуство. Видове търговска реклама - печатна реклама. Алпинеуми. Художествен закон за единството в градинско-парковото изкуство.

План-тезис: Ботаническа и биологична характеристика на ананас. Технология на отглеждане и използване. Същност и предназначение на цветните лехи. Съчетаването им с тревни площи и съществуваща дървесно-храстова растителност, грижи - прашене (разрохкване), торене, борба с болести и неприятели по цветята в лехите. Същност, значение и характерни особености на печатната реклама. Алпинеуми – изисквания за изграждането им. Художествен закон за единството и хармонията (симетрия, асиметрия, разнообразие и др.).

Приложна задача: Предложете идея за изграждане на алпинеум и аранжирането му с подходяща алпийска растителност (изброяват се).

Дидактически материали: Схеми и табла с фотоси на печатни реклами и алпинеуми.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави ботаническа и биологична характеристика на ананаса и описва технологията на отглеждане.	10
2.	Описва видовете цветни лехи и грижите за тях.	10
3.	Определя характерните особености на печатната реклама.	10
4.	Изяснява начините на изграждане на алпинеумите.	10
5.	Обяснява същността и значението на художествения закон за единството и хармонията в градинско-парковото изкуство.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 15: Листно-декоративни цветя - Аралия. Видове торопочвени смеси при цветята. Цветята в жилището. Водата като компонент и нейните елементи. Семейство Кисел трън, род Махония.

План-тезис: Ботаническа и биологична характеристика на Аралия, технология на отглеждане. Торопочвени смеси - видове, компоненти и подобрители. Цветята в жилището - прозорци-градини - устройство, видове, подходящи цветя. Водата в градинско-парковото изкуство - фонтани, каскади, водопади и езера. Махония - хибитус, ботаническо описание и приложение.

Приложна задача: Опишете състава на торопочвената смеска, подходяща за цветята в прозорци-градини.

Дидактически материали: Схеми, снимки и фотоси с фонтани, каскади, водопади и езера.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническите особености и биологичните изисквания на Аралията и технологията на отглеждане.	10
2.	Описва основните компоненти за изготвяне на торопочвени смеси.	10
3.	Описва устройството на прозорци-градини и цветята, подходящи за тях.	10
4.	Изяснява значението на водата като компонент в градинско-парковото изкуство.	10
5.	Характеризира Махонията като често използван листно-декоративен храст в парковете и градините.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 16: Листно-декоративни цветя - Алое. Беритба и съхраняване на цветя за рязан цвят. Създаване на декоративен разсадник. Средства за търговската реклама в цветарството. Моделиране в градинско-парковото изкуство.

План-тезис: Алое - значение, ботаническа характеристика на видовете, биологични изисквания, приложение като листно-декоративно растение. Беритба на цветя - време на беритба, начини на беритба, начини на съхраняване на набраните цветя. Декоративен разсадник - избор на място, видове площи - открити, закрити, спомагателни. Средства на търговската реклама - общи и специфични. Моделиране в градинско-парковото изкуство - моделиране на дървесни масиви, на дървесни групи, на открити пространства.

Приложна задача: Разработване на проект за декоративен разсадник.

Дидактически материали: Схеми и фотоси на декоративни разсадници.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави ботаническа, биологична и технологична характеристика на Алое.	10
2.	Описва най-подходящото време за беритбата на цветя и начините на съхраняването им.	10
3.	Описва изискванията за изграждане на декоративен разсадник.	10
4.	Познава средствата за търговска реклама в цветарството.	10
5.	Характеризира видовете моделиране в градинско-парковото изкуство.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 17: Листно-декоративни цветя - Корделине. Култивационни съоръжения, използвани в цветарството. Проектиране на новото зелено строителство. Аранжиране на икебана - Морибана.

План-тезис: Корделине - значение, характеристика и технология на отглеждане. Култивационни съоръжения (оранжерии) - предназначение, видове и устройство. Проектиране на новото зелено строителство - историческо развитие на парковото изкуство, видове градини и паркове, принципи и стилове при изграждане на парка. Аранжиране на икебана - стил Морибана - основен прав и основен полегат стил.

Приложна задача: Изработване на схеми за разположението на основните елементи на икебана при стиловете Морибана - основен прав и основен полегат.

Дидактически материали: Фотоси, табла и схеми с различни видове култивационни съоръжения.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави ботаническа и биологична характеристика на Корделинето и технологията на отглеждане.	10
2.	Описва видовете оранжерии и устройството им.	10
3.	Описва същността на зеленото строителство.	10
4.	Познава композиционните принципи и стилове при изграждането на парка.	10
5.	Прави характеристика на стиловете на аранжиране на цветя.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 18: Луковични - лале. Изработване на композиции от сухи цветя. Планиране дейността на търговската реклама. Резитба на декоративни дървета и храсти. Цветя за интериорно озеленяване на обществени сгради.

План-тезис: Лале - ботаническа, биологична характеристика, видове, технология на отглеждане. Композиции от сухи цветя - видове, предназначение и правила за аранжирането им. Планиране в търговската реклама - видове планове, значение, начин на планиране. Резитба на декоративни дървета и храсти - време на резитба, начини на резитба, инструменти за резитба. Интериорно озеленяване - групи цветя за вътрешна украса, характеристика на цветята, подреждането им в определени обекти по даден проект.

Приложна задача: Разработване на проект за аранжиране на цветя в обществени обекти.

Дидактически материали: Табла и схеми с фотоси на различни композиции от сухи цветя.

№ по ред	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави характеристика на ботаническите и биологичните особености на лалето и описва технологията на отглеждане.	10
2.	Описва правилата за композиция от сухи цветя.	10
3.	Изяснява начина на планиране в търговската реклама.	10
4.	Обяснява резитбата на декоративните дървета и храсти и видовете резитби.	10
5.	Определя подреждането на цветята в интериора според вида на помещенията.	10
6.	Решава приложната задача.	10
	Общ брой точки:	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на трета степен на професионална квалификация.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита - дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се съставят в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Примерно практическо задание:

Изработване на икебана в изправен стил Морибана.

Изработване на бутиков букет.

Аранжиране на кът.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва показатели за оценяване и съответните критерии. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Могат да се използват следните примерни критерии:

№	Критерии	Показатели	Максимален брой точки	Тежест
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. <i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>	<i>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства. 1.2. Правилно и по безопасен начин употребява предметите и средствата на труда. 1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, и дефинира, и спазва предписания за своевременна реакция. 1.4. Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.</i>		да/не

2.	Ефективна организация на работното място.	2.1. Подреденост на инструменти, пособия и материали, осигуряваща удобство и точно спазване на технологията. 2.2. Целесъобразна употреба на материалите. 2.3. Работа с равномерен темп за определено време.	2 2 1	5
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията.	3.1. Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица. 3.2. Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).	3 2	5
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание.	4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, детайли и инструменти според изпитното задание. 4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали, детайли и инструменти.	2 3	5
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание.	5.1. Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите. 5.2. Спазва технологичната последователност на операциите в процеса на работа.	3 2	5
6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на конкретната технология. 6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри. 6.3. Изпълнява задачата в поставения срок.	8 8 4	20
7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на практическото изпитно задание.	7.1. Осъществява операционен контрол – при избора на материали, изделия и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности. 7.2. Контролира техническите показатели - текущо и на готово изделие. 7.3. Оценява резултатите, взема решение и отстранява грешките. 7.4. Прави оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание.	1 1 1 2	5
8.	Защита на извършения монтаж (ремонт,) настройка на уреда (машина/апарат и др.) или защита на изработения проект или защита качествата на готовото изделие.	8.1. Може да представи и обоснове приетия вариант на решение/изпълнение на практическото задание. 8.2. Демонстрира добра техника на презентиране.	10 5	15
Общ брой точки			60	

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е **60**. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Проф. Ангелиев, В., доц. Николова, Н. Цветарство. Земиздат, С., 1988
2. Проф. Василев, А. Търговски дизайн. Земиздат, С., 1986

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Василиа Куленска - ПГСС „Царица Йоанна”, гр. Пазарджик
2. Мариана Ангелова - ПГСС „Царица Йоанна”, гр. Пазарджик

VIII. ПРИЛОЖЕНИЕ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 622010 Техник-озеленител

код 6220101 Цветарство

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:
(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис:

.....

.....

Приложна задача:
.....

Описание на дидактическите материали:

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 622010 Техник-озеленител

код 6220101 Цветарство

Индивидуално практическо задание №.....

На ученика/обучавания
(трите имена на ученика/обучавания)

отклас/курс

начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се:
(вписва се темата на изпитното задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)